

REDACTIA

Arad, Doak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 6 luni 10 .
 pe 3 luni 5 .
 pe o luna 2 .
 Nr-ii de Duminecă pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate
 pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Doak Ferencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.
 de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

Forțe risipite.

„Unirea” dela Blaj scrie următoarele:

„Răvașul”. Toate foile noastre au publicat ca svon, că la Cluș va apărea o foaie românească. Avem informații pozitive că svonul plăcut se va realiza. Deja în săptămâna viitoare va apărea „Răvașul”, foaie populară în spirit creștinesc, cum e și sufletul poporului nostru; și va apărea în fie-care săptămână odată; une ori, cel puțin în fie-care lună odată, va da și ilustrațiuni. Prețul de abonament va fi cel mai ieftin: 3 cor. 20 fil. pe an; 1 coroană 60 fil. pe 1/2 an. Numeri singuratici se vor vinde în multe locuri, și în Blaj, cu câte 5 fil. Recomandăm călduros preoțimei să lătească foaia aceasta. Adresa „Răvașului” e: Kolozsvár, Jokai u. 6. — Îi urăm mult succes!

Care va să zică o nouă foaie românească, și încă pentru luminarea țărânilor noastre.

Ar urma să felicităm pe redactorul care în această secetă de luptă națională vine cu o nouă armă. Nu știm însă cine este redactorul. Dar dăm cu socoteala. Nu înțelegem de ce nu-și pune numele. Mai ales dacă e dr. E. Dăianu.

Am publicat și noi „svonul”, în săptămâna trecută. Și am făcut reflecțiuni din cari nu se degaja nici o bucurie.

Acum, că „svonul” ia consistență și „Unirea” ne asigură că metropola șovinismului maghiar va avea și ea răvaș românesc, care se va vinde și în Blaj, și încă ieftin de tot: cu 5 fileri, ne simțim îndemnați ca să ne ocupăm de afacerea aceasta.

O spunem fără nici un înconjur: socotim că n'avem nevoie de mai multe foi, ci din contra, trebuința mare este să se întărească cele pe cari le avem.

Să ne explicăm.

Dacă cine-va dintre Români intelectuali simte chemarea să lupte aprig cu condeii pentru cauza sfântă națională, n'are de cât să bată la ușa vre-unei redacții românești. Va fi primit cu brațele deschise și are în ce să aleagă. Ortodoxul mare găsește amici la „Telegraful”. Cel care vrea să combată pentru sfânta unire, va fi bine primit la organul mitropoliei din Blaj. Dacă-i pasivist, se va duce la „Gazeta”. Dacă-i activist, n'are de cât să aleagă între noi și frații dela „Libertatea”. Cel-ce jură pe infailibilitatea d-lui Al. Mocsonyi se vor duce la „Drapelul”. Ear cine voinic se simte și vrea să pună umărul acolo unde mai ales e greu, poftescă la „Tribuna”, asupra căreia procuratura pare că a deschis foc s-o prăpădească, nu alt-ceva.

Avem apoi și foi pentru popor, destule! Cine vrea să-și câștige merite luminând poporul, n'are de cât să scrie la una ori alta din ele și să contribuie la cetirea — și mai ales abonarea — lor!

Ori ce încercare de a întemeia ziar nou ori foaie pentru popor, ni se

pare forță risipită. Ear noi n'avem nevoie să ne împrăștiem, ci din contra: capetele luminate, inimile calde și condeiele viguroase române să fie concentrate. Aceasta cu atât mai ales, cu cât vedem că procuraturile ne iau la țintă unul câte unul și cu cât vom fi mai răsleți, cu atât mântue mai iute cu noi.

Noi înțelegem ambiția Clujenilor să aibă și ei un ziar. Chiar auzisem încă astă toamnă, că vor să-l întinzeze. Dar aceasta numai într'un singur caz: când s'ar fi hotărât ca cei din giurul „Tribunei” să-și schimbe centrul de gravitate la Cluj, ceea-ce de fapt se și petrece, căci pentru luptătorii din giurul „Tribunei” azi Clujul este mai propriu de cât Sibiuul.

O foaie pentru popor însă, când există cea dela Sibiu, nu prea vedem ce rost ar avea. Pentru-că dacă reverendisimul protopop Dăianu are de scris ceva pentru — popor, colegii sibiieni desigur îi pun cu plăcere la dispoziție coloanele „Foil Poporului”.

Credem că vom fi înțeleși și nu ni se vor restălmăci ori comenta vorbele în sens cum nu avem intenția a le zice. Noua foaie nouă nu ne poate strica de loc vorbim din punct de vedere al concurenței ziaristice, — prin urmare ne rostim numai din punct de vedere al interesului superior ca să avem o presă bună... Și nu o putem avea, câtă vreme ne risipim forțele în toate părțile, ridicând diferite bisericuțe în loc să ne adunăm pentru crearea unui centru care să domineze dacă nu asupra tuturor Românilor, apoi cel puțin asupra unei majorități covârșitoare.

Russu Șirianu.

Intărirea. Semioficiosul „Fester Lloyd” de azi aduce știrea că M. Sa a întărit alegerea de episcop al Aradului făcută în persoana P. C. Sale protosinelului I. I. Pap.

Earăși condamnare. Mohan, redactorul responsabil al „Tribunei”, pentru articolul Coarda se întinde a fost osândit de Curtea cu jurași din Cluj la 1 lună închisoare și 500 coroane amendă.

Apponyi luat la refec.

Propriul său partid nu prea este îndestulit cu atitudinea contelui Apponyi ce observă în calitatea sa de președinte al Camerei față de deputațiile ce vin mereu cu proteste, ridicând nori de pulbere tot mai mari pe orizontul și până-acum destul de întunecat al guvernului Széll.

Și contele Apponyi nu s'ar prea putea asemăna cu ingenioasa invenție de tun pentru împrăștierea norilor, din contra: partidul murmură în contra lui pentru neutralitatea binevoitoare cu care primește aceste deputațiuni despre care nu s'ar putea zice de loc că este aptă de a le descuraja.

Prilej pentru a se da pe față nemulțumirea contra lui Apponyi pentru această purtare, a dat acum anunțarea studenților universitari că Mercuri vor tri-

mite din sinul lor și ei o deputație la presidentul Dietei și vor da protest în contra proiectelor militare. Contele Apponyi a luat la cunoștință anunțarea și a declarat că va primi deputația studenților, în care vor fi reprezentate toate instituturile superioare din țeară.

De ocazia aceasta s'a folosit acum o anumită grupare din partid și i-s'a dat contelui în chip discret să înțeleagă, că șefii partidului îi desaprobă cu hotărâre atitudinea față de primirea acestor deputații. Afacerea însă n'a rămas multă vreme discretă și lucrul ciudaț, a răsuflat mai întâiu în ziarele din Viena.

Contele Apponyi însă a înțeles natura indiscreției și advertisementul a a și avut efect.

Eri contele a chemat la sine pe deputatul Lengyel Zoltán care va conduce deputația tinerilor și i-a spus, că numai în acel cas este dispus să primească deputația de 50 a studenților, dacă tinerimea nu va face retragere demonstrativă în fața parlamentului. A accentuat că este expus la atacuri și densusul nu se poate face centrul demonstrațiilor de stradă.

Deputatul Lengyel Zoltán i-a promis, că va interveni dar nu l-a putut asigura de succes, precum nu l-a asigurat nici de urmări dacă nu va primi deputația.

Lengyel Zoltán a comunicat apoi studenților condițiunile lui Apponyi, dar aceștia au declarat că nu le primesc. Vor merge în număr impunător la parlament. Și vor încerca, să fie primiți de presidentul Dietei. Dacă nu vor fi primiți, vor proceda în consecință.

Manevra contelui Apponyi a dat deci și de astădată faliment și nu numai atâta: se pot desvolta și de aci consecuențe cari să-l încurce și mai rău.

NEMERNICIIL.

Nemernicii cari de ani de zile, dar mi ales dela moartea episcopului Iosif Goldiș încoaci au tulburat pacea diecesei Aradului și s'au coborât în spelunci ca să adune măturii mincinoase pentru a dovedi crime fictive ce ar fi săvârșit fruntașii iubiți ai noștri, — nemernicii aceștia nu s'au astâmpărat nici acum, după ce biserica de trei ori a refuzat să dea toiagul de episcop archinandritului Hamsea.

Nu, nu se astâmpără, ci continuă lupta lor infamă, calomniind în dreapta și stânga, publicând în fițuca murdară țimșoreană și în unele ziare maghiare, tot felul de abjecte afirmări și insinuări păcătoase.

Ținta atacului lor nedemn este și acum P. C. Sa Vicarul Vasile Mangra. Nu pot să uite și mai ales nu pot să-și erte că printrênsul sistemul urgisit al „neamurilor” a fost îngropat pentru vecie și cei cari luaseră în exploatare diecesa, au fost risipiți ca pleava ori ca duhurile rele.

Neîndrăznind să se măsoare cu Mangra și cu amicii acestuia în câmp deschis, cu vizirul deschis, în corporațiunile bisericesti singure chemate a se rosti asupra luptei, corporațiunii cari s'au și rostit deja, osândind aspru

pe păcătoși, reprezentanții aceștia miserabili ai zavistiei umblă pe cai lateralice și zilnic răsuflă, te miri prin ce ziar unguresc.

Astfel pe ziua de eri toate trei ziarele maghiare din loc au publicat știrea și au însoțit-o de lungi și rătăcioase comentarii privitoare la o pâra ce a dat la procuratura din Oradia, contra părintelui Mangra, individul a cărui nume ne repugnă să-l rostim și care pentru calomnie a fost deja osândit la trei luni temniță de către tribunalul din Timișoara.

Din ziarele maghiare aflăm că reprezentant al individului în chestie este ginerele francmasonului Beles János...

Ci-că lar fi calomniat părintele Mangra pe ciracul lui Hamsea...

Mare mai e și îndrăzneala oamenilor... Dar mare a fost și bună-voința onoraților judecători maghiari dela Timișoara față de diacul starițului Hamsea... Se știe doar, că onoratul tribunal nu a dat urmare cererii domnului Mangra de a-l pune sub acuză pe individul care îndrăznise să acuze cu câte toate... Căci așa aflase tribunalul: calomnia s'ar fi săvârșit cu bună credință...

Dar chestia se află încă sub apelată. Ne abținem deci de comentarii. Ci trecem nainte și vom scoate câte ceva din „Függetlenség” (dela 29 c.)

După ce numitul ziar spune că „mână secretă” a scos în public amănunte din dosarul procesului ce Vasile Mangra a intentat amicului starițului Hamsea, însăși depozitiile stupide ale feciorului dela ușă, a fostei econoame și alui Dr. P. Ionescu, cel paraponisit că n'a ajuns protopop la Belinț și prin urmare supărat foc pe părintele Mangra.

Toți aceștia au spus că episcopul Goldiș s'a prăpădit din cauza necazurilor ce i-ar fi venit din partea lui Mangra.

Și apoi urmează:

„După acestea decisul tribunalului se ocupă cu demonstrațiile de stradă, de colectă, dar pe un așa ton ciudaț, în cât rar i s'ar găsi pereche. Tot așa nu e lucru de toate zilele prevenirea judecătoreiei de a pune în fața unui prelat tot felul de femei. Depoziție serioasă este numai alui Moise Bocșan, care se referă însă numai la disciplinarul ce se pornise contra lui Mangra (pentru-că fusese cu Memorandumul la Viena)...

Ei, dacă depoziția lui Bocșan a fost singura serioasă, își poate închipui ori cine ce frivole sunt celelalte... Își va explica deci și motivul pentru care ziarul maghiar scrie că tonul decisei tribunalului este ciudaț și fără pereche în analele justiției ungurești, și că peste tot, față de diacul starițului Hamsea tribunalul a fost nu se poate mai prevenitor, luându-i bune martore tot felul de femei și tolerând ca în procesul cu dl Ciorogariu calomniatorul abea la a patra pertractare să se presinte.

Dar vom reveni.

Marele calomniator — osândit earăși.

Ieri tribunalul din Timișoara a avut să se rostască earăși asupra procesului ce i s'a intentat pentru calomnie și vătămare de onoare diacului de curte al stărilor dela H.-Bodrog. Cel care a pîrit de astă-dată, a fost dl Dr. I. Suciu, despre care individul cu pricina scrisese în organul timișorean al „neamurilor” paraponisite că la înmormântarea episcopului Goldiș a făcut scandal.

Apărător maglașist a fost ginerele francmasonului Beleş János, care în vîră sa de aparare luase tonul fiuicet timișorene, ceea ce a determinat pe președintele tribunalului să-l intrerupă și să-i aducă aminte că nu e procuror ci clientul său e — delicuentul. Scos din concept, pomenitul ginere a mai încurcat câte va cuvinte, cerend achitarea amicului său.

Acusarea dlui Dr. Suciu a fost însă așa de strașnic motivată, încât delicuentul zadarnic a mai înșinat și el că „mangriștii” vor să-l terorizeze pe el, care luptă pentru adevăr și în sens patriotic, ci tribunalul l-a declarat vinovat pentru vătămare de onoare și l-a osândit la 100 coroane amendă principală și 50 amendă secundară. In cas de neplătire — temniță.

Se înțelege că Rozvány Pišta n'a mai alergat pe la ziarele maghiare să publice sentința.

Din Dietă.

— Ședința din 30 Martie. —

Sensația zilei a fost că ministrul de finanțe, Lukács László îndată la începutul ședinței a prezentat noul proiect de indemnitate până inclusive 30 August 1903 adică pe patru luni. — Altă emoție n'a produs; singuri Barabás Béla și Gabányi Miklós au strigat: „nu dăm”.

Ear pe coridor s'a pornit din nou conversațiile despre soarta indemnității. Opoziția se știe stăpână pe situație și nu-i mai e frică de amenințarea cu dizolvarea camerei, pentru-că asta numai atunci ar putea-o face guvernul dacă ar avea indemnitate. Dar prețul indemnității opoziția îl va hotărî.

Trandafirii roșii.

La început când a fost de-a făcut Dumnezeu pământul, dacă s'au liniștit toate de-au intrat apele în matca lor, a rănduit el anotimpurile — și a fost că vie pe pământ și primăvara.

Verdeața a prins să mijască pretutindeni și negrul crângilor să lege frunză. Și mășumit de isprava lui, s'a coborît Dumnezeu din scaunul strălucit, ca să privească pământul. Și a stat el lung și a privit în cele patru cornuri ale lumii, dar mult i-s'au intristat ochii văzând că întinsurile mării și ale țărurilor, dealurile și văile, munții și pădurile parcă prea rămân măhoite de când răsare soarele și până se culcă. Ear vietățile rătăceau de colo-colo nepăsătoare, parcă nu s'ar bucura indetul de farmecul lumii acesteia.

S'a stat el mult la gânduri ce-ar face ca să invesească pământul? Ar fi coborît stelele din ceruri să le samene ici și colo — dar când le făcuse aveau rostul lor și-acum era prea târziu și-ar fi rămas gol cerul. Atunci a făcut păsările — dar cânturile lor răsuna a pustiu, că n'aveau de dragul cui să cânte. Intindeau ele aripele să zboare și se lasau ear în afund de păduri... O clipă i-s'a descreeșit fața și-a zis să fie fluturii. Sburdalnici și în fel de

De altfel se susține cu siguranță, că guvernul ar fi în adevăr dispus a apela la conștiința țării și a ordona noul alegeri, dacă opoziția i-ar da indemnitatea.

Dup'aceia a vorbit Lengyel Zoltán imblatind 4 ore întregi la fraze kossuthiste.

Din provincă au sosit și azi deputații cu droaia: din Bichiș-Ciaba, Monor, Üllő. Deputatul Lukács Gyula a condus o deputație de 1000 de inși din cercul său înaintea lui Apponyi, prezentându-i fecioarele din cercul său în vesuminte albe cu tricolor.

Lengyel Zoltán a consumat ședința.

Socialiștii și kossuthiștii.

Duminecă socialiștii din Budapesta au ținut o mare întrunire sub conducerea lui Bokányi și Goldberg. Ei căsără la adunare și pe baronul Kaas, pe Bartha și Ugron, cari în parlament spusera că șepii socialiști sunt spioni de poliție și toată banda niște vagabunzi fără patrie. Se înțelege că numiții deputați nu s'au prezentat la „tribunalul opiniei publice” socialiste. Dar, în sfârșit, oratorii socialiști s'au arătat generoși: li a mai dat răgaz o săptămână; dacă până atunci nu'și vor retrage acușările, adunătura socialistă va face așa și pe dincolo, grozavenii. Intre altele nu se va astîmpăra, până nu se vor seculariza averile bisericicii catolice...

Ne și închipuim că dela această întrunire socialistă încoact, prelații catolici tremura ca trestia.

Dar caracteristic în toată afacerea nu este atitudinea ori amenințarea socialiștilor la adresa deputaților kossuthiști sus amintiți, ci faptul că „Rüggelien Magyarorszag” în articol de frunte scrie cu multă simpatie despre adunarea socialistă și publicînd moțiunea primită, o însoțește de comentarii din cari rezultă că aprobă toată campania aceasta...

Va să zică o parte dintre kossuthiștii catolici dela „Magyarorszag”, îi comitate pe socialiști, ear cealaltă, calvini, și Ovreii dela „F. Magyarorszag” îi iau sub protecție.

Atîta vrem să constatăm deocamdată.

Tulburările din Zagreb.

Am spus că cei dela Zagreb nu fac de cât ce au învățat dela Unguri. Dovadă e întreg mersul tulburărilor recente.

Eată de pildă ce i se scrie lui „Magyarorszag”:

„Mișcarea eri și azi a luat un caracter ciudat. Studenții universitari în grupuri de câte 4—5 inși au cutreerat toate pravalile și au pretins înlăturarea firmelor cu inscripția germană. După ce negustorii, de dragul păcii, au îndeplinit dorința lor, ei au mers mai departe și au pretins înlăturarea inscripțiilor și reclamelor germane de prin vitrine. Au cerut apoi ca librării să retragă din vitrine cărțile germane. Ear dela furnisorii de curte au pretins să înlătore emblema cu vulturul cu două capete de oare-ce pe această pejura este pusă și emblema maghiară...”

Parcă studenții budapeștii au aranjat toată afacerea, cu deosebire numai, că tinerii croați au cerut înlăturarea vulturului cu două capete din cauză că alături de el era și pajura ungurească.

Studenții arestați cu prilejul tulburărilor de Sâmbătă sunt de altfel și acum în arest, ceea-ce produce mare indignare în oraș. De asemenea a fost arestată eri o întreagă deputație care se dusesse la șeful de poliție pentru a interveni în favoarea studenților arestați cu prilejul tulburărilor. Au mai fost arestați literatul Radici și Sirovatka, șeful socialiștilor creștini.

DIN ROMÂNIA.

Parastas Duminecă s'a oficiat un parastas la biserică catedrală din Tulcea pentru odihna sufletului repositatului Ioan Nenițescu, fost prefect al acestui județ.

La ora 10 a. m. biserică era tîrîș de lum, căci toată elita orașului și toată suflarea românească a venit să onoreze memoria mult regretatului prefect și marele român, care n'a cruțat nimic și nici pe sine însuși, căci se știe că boala care l-a rănit atât de timpuriu a fost provocată de exemplul muncii ce a depus timp de trei ani și jumătate cât a stat în capul acestui județ care n'a cruțat nicăieri pe sine însuși când a fost vorba de mărirea și propășirea neamului românesc.

Parastasul a fost oficiat de S. S. economul Grigorescu, protoereul județului, în-

ar putea să nu se lase furat de atîta vis și liniște, — și dela o vreme l'a biruit și pe Nufăr somnul.

Zadarnic trimeteau florile veștii de păsările lor și vîntul zadarnic venea încărcat cu ele, încrețind apele. — Nufărul vecinic dormea dus și nu mai spunea lui Dumnezeu ce se petrecea în împărăția lui.

Atunci un mormur de nemulțumire s'a pornit prin rîndurile supuselor fără de prihană și triste au început să se plece una către alta, amestecându-și lacrimile lor de rouă.

Iar pe noapte de lună s'au strîns în șezătoare și s'au sfatuit să trimeată cuvînt la Floarea-Soarelui care sta în poarta raiului, să se jeluiască Domnului.

Tînguindu-se și-a întors atunci Floarea-Soarelui capul ei bălău către Domnul și-a prins a spune:

„Doamne, îndură-te de noi și nu ne lăsa pîrîri, că greu pînjenii și-a întins mreaja cernită pe capetele noastre și ne pîndește moartea de ne lăsa mai mult în paza Nufărului”.

S'a posomorît atunci la față Domnul și-a zis să vie Nufărul la judecată.

Dar Nufărul n'a vrut să vie și de atunci l-a ajuns blestemul să doarmă cât o fi lumea și pierit să rămână la față de-apurarea.

conjurat de tot clerul bisericii catedrale și în asistența dlui A. Bălăneanu, directorul prefecturii, dl prefect Luca Ionescu și ocupat cu recrutarea în județ a primarilor dl N. Comșa, a domnului de Kertész și consul general al Rusiei a dlui D. Anghel, presidentul tribunalului, a dlui magistrat Ștefănescu, Mosgos, Gorgos, a lt. colonel M. Hallescu cu tot corpul de rezervă, maior P. Găiceanu, M. Petreanu, administratorul financiar A. Hertel, ad-voocatul R. Giel Băltor, M. Veltescu, avocatul Ștefănescu, Șt. Nicalescu șeful ocoului silvic și a întregului corp didactic primar și secundar.

Părintele protoereu a ținut un discurs și subcantał discurs în care a arătat că treaga vieată și opera lui Ioan Nenițescu a smuls lacrimi din ochii asistenților.

Dredean!

Reproducem aici comunicatul din foaia oficială a comitatului Sătmăreș:

15 Martie în Tirsolț. Corespondența noastră scrie următoarele: În 15 Martie s'a ținut în comuna curat românească Tirsolț o sărbătoare măreață, sub conducerea artisticii comunale și bisericești. Publicul s'a adunat la casa comunală unde Eugen Dredean, preotul gr. cat. al locului, ca președintele ședinței festive publice, a deschis adunarea cu un discurs elevat. După aceasta Ferenczy Zoltán, ajutor de notar a vorbit despre însemnătatea zilei, iar discursul l'a interpretat pe românește d. Nicolau Ghetie, învățător gr. cat. adăugînd ideile proprii în cuvinte de mare poporale. În fine Eugen Dredean priuș discurs maghiar și român, în care a îndemnat la patriotism, a închis adunarea, dînd exemplu frumos, cum trebuie să-și țină în iubirea patriei maghiare pe cetățenii cari sunt de limbă română, dar cu simțăminte maghiare.

Ori-ce comentariu e de prisos, deoarece numai amintirea, că acest pe-vers a fost tavarășul de luptă în contra părintelui V. Lucaciu, pe care mea de tristă amintire.

Din străinătate.

Accidentele. După o statistică oficială publicată în Statele-Unite, numărul victimelor în urma accidentelor de cale ferată a fost, în intervalul de la 1 Ianie 1901—1 Ianie 1902, de 42.619 — carei 2.819 uși și 39.800 răniți.

Un ziar american, înregistrînd aceste cifre, observă, nu fără oare-care ironie, că este mai primejdios de a călători cu drumul

Ear ca să pună alt împărat în locul lui, s'a întins Dumnezeu dreapta pe un vîrf de munte înalt, unde nici ingerii nu calcă cu picioarele lor sfinte și luînd o mână de zăpadă a făcut un Trandafir alb. Și punîndu-l strajă de spinii ca ori-cînd împărat l-a sădit în mijlocul unei grădini fermeceătoare, ca să stăpînească el mai dreptate.

Și s'a făcut ear pace în lumea florilor.

... Noaptea creștea senină parcă s'ar fi scaldat în cleștarul isvoarelor și vîntul venea bălășmat de-al fi putut spune pe de ce florii a trecut... Și deodată, de deodată dintr'un fund de pădure o lumină strălucind ca un licuriciu de noapte, apoi strălucind ca un luceafăr cu săgîți de aur, dăinui o clipă, pieri în umbra frunzelor, cerul de-asupra începu să se ruminească ușor, și luna, îndepărtînd zările, apără la marginea pământului.

Cu fețele întoarse către dînsa, florile dormeau, abia făcînd umbră, și numai Trandafirul alb, veghea neadormit pîzit de strajă lui de spinii.

Atunci, fără de veste, ca o lacrimă răsunătoare ce cade din bolta unei pesteri în adîncul nemăsurat al unei fântîni, o notă clară făcu să tresară trandafirul. O umbră se mișcă de asupra lui, pe-un rău

de fer de cât de a lua parte la un lung răsboiu.

In ad-vec, in timp de 3 trei ani, adica in 1898, 1899 si 1900 au fost ucise pe cate feriate americane un număr de 21.847 persoane pe când in războiul sud-african, care a durat, după cum se știe aproape 3 ani, mor: a ratata totală a trupelor britanice n'a fost — cel puțin in mod oficial declarat — de cât de 22.600 morți.

Contra sărbătorilor. Ministerul de agricultura rus, in scopul de a da o mai mare desvoltare industriei agricole, își propune de a sesiza Sf. Sinod in scopul reducerii numărului prea mare al sărbătorilor, pentru ca țeranii să se poată deda de aci înainte muncii câmpului mai multe zile pe an.

Se știe că o asemenea chestiune a fost agitată și in România.

Regele Angliei in Lisabona. Se depeșază din Londra: Regele Angliei erl după ameazi, a plecat din Londra in călătoria sa pe Marea Mediterana. Toate ziarele comentează in articoli politici insemnătatea acestei călătorii.

Expulsări din Germania. Se anunță din Bern: Oprespre ce străini ce deveniseră „intolerabili“ au fost expulsați de pe teritoriul imperiului german; expulsați sunt: 11 austriaci, o austriacă, 2 francezi, 2 elvețieni, un rus și un egiptez. Expulsarea nu s'a făcut din motive politice, ci din cauza călcării legii privitoare la străini.

Cătră onor. nostri abonenți!

Apropiindu-se sfirsitul cuartalului I și inceperea cuartalului al II-lea, îi rugăm pe toți onor. nostri abonenți să binevoiască a-și inoi la vreme abonamentele. Ne adresăm însă mai ales cătră domnii restanțieri cu rugarea, să binevoiască a-și achita cât mai in grabă restanțele, ca să nu fim siliți a sista expedarea foii la adresa lor.

Adm. „TRIB. POP.“

inforit, și un potop de suspine trezi umbiarele.

Era priveghetoar-a. Obrajii trandafirului scipeau așa de frumos bătuți de lună, încât nebună de patimă perni să cânte mai tare și nu mai erau sunete parcă, ei fără me de cuvinte de dragoste, ear creanga inforită tot mai mult se pleca, parcă ar fi vrut să ajungă c'o sărutare Trandafirul.

Dar el inghetase alb, cum îl făcuse Dumnezeu, din zăpadă.

Umbra inaripată se deslipe de pe ram, câte-va petale plouară și un sbor nebun incepu să dea ocol tot mai aproape împăratului florilor — îndrăzneată venea și nu cutreza să s'atingă de spaima străjilor amenințătoare. Tot mai aproape venea — până când amețită de mireasmă și biruită de patimă, atinse străjile și aripele-î sângerate întâiu, apoi inima acoperită cu un val de sânge fața albă a Trandafirului.

Tot mai aproape venea — și dând un glas sfâșietor, căzu moartă de dragostea împăratului...

Ear Dumnezeu atuncea vëndând că purura se cade împărăților, a lăsat să fie și trandafiri roșii pe lume.

(„Săménătorul“). *Teofil Jianu.*

NOUTĂȚI.

ARAD, 31 Martie n. 1903.

Nouii episcopi. *Aflăm din sorgintea de tot sigură că numirea de episcop al Orășii mari a P. S. Dr. Dem. Radu este deja fapt implinit și zilele acestea va și apărea în foaia oficioasă autograful prea înalt, probabil de odată cu acel al întăriri P. C. S. Ioan I. Pap de episcop al diecesei noastre.*

Cu un vot. îl persecută soartea și alegatorii pe starețul Hamsea, și pace. Căci oată, la Vinga după ce s'a făcut de două ori paritate de voturi, din urnă a ieșit numele d-lui preot Cimponeriu; ear după cum aflăm acum, la Birchis starițul Hamsea a fost ales deputat in Sinod numai cu o majoritate de 1 vot... Tocmai ca și la alegerea d'acum trei ani... Măcar că trușășul călugăr se laudase ca in trei locuri candidaază și are să fie ales.

Plouă binefăcătoare și cu dor așteptată a căzut astă noapte asupra teritoriului comitatului nostru. Plouă și acuma într'una. Intre agricultorii bucuria e mare.

Reuniunea de agricultură din comitatul Aradului și a ținut Duminea adunarea generală in Arad sub presidența de onoare a conteii Zselenszky Robert.

Instituția aceeași de maghiarizare care ca ținta secundară se ocupă și de probleme economice este spriginită și de guvern dar mai ales este o finanță politică a agrariilor un parlament.

Astfel discursul de deschidere al conteii Zselenszky a fost un expozit de politici agraria una care interesant a se ști este dumnea că-ă ca agrariii se indentifica țara rezervă cu pig sau de politica multara a guvernului român.

Ministru Dará y. a trimis un reprezentant în adunare.

Au trimis apoi reprezentanți și călu garii din vechii schit de la Hodo-Bodrog pe stăruțul lor Augustin.

Ronăni din comitat n'au avut nici un reprezentant in adunarea reuniunii economice din comitatul Aradului.

Onoare lor!

Directorul gimnasiului de la Nășed in adunarea generală a fondurilor grațioasă dela Nășed ținută zilele trecute, al advoc. Dr. Victor Onişor, a făcut o propunere, menită să pună capăt situației, create prin neliniștea și gâră directoriului la gimnaziul din Nășed. D'sa propune să se esmită o comisie de 24 membrii, cari sub conducerea a d-lui deputat dietal Ioan Ciocan, să se prezinte la dl. Ministru de culte și la dl. ministru president, și să arete nemulțămirea populației, cauzată prin repățita denegare a întării directorului ales de reprezentanți. Vom vedea ce rezultat va avea și deputația aceeași și intru cât va fi de mulțamitor dl Ciocan, că grănițerii l'au ales iar de deputat. (Unirea).

Au aprins pădurea pe Hamsea. Sub acest tîm bizer înregistreează „Aradi Hiraó“ stirea incendiului ce s'a declarat Joi in pădurea de pe teritoriul mănăstirii Hodo-Bodrog. Au aprins adevă „mangrștii“ pădurea ca să-î prăpădească pe Hamsea in flăcări.

„Szegény Hamsea“ esclaman Duminecă bucătărăsele și brjarit din Arad, cari suferă cu eroul romanului, ajuns la acest trist capitol.

Continuarea va urma.

Examenul voluntarilor. Voluntarii reg. de inf. 33 cari au prestat examenul de caporal erl au fost avansați la gradul de caporal. Dintre 40 de voluntarii 35 au căpătat câte 2 stele. Aflăm între ei și un român: Ioan Beizovan.

Cutremur de pământ. In Ierusalim, după cum anunță o depeșă, erl noapte la 12 oare 45 minute, a fost un puternic cutremur de pământ.

Oficer de gardă — dispărut. Se telegrafează din Viena că baronul Paul Bourgoing locotenent de gardă, erl a dispărut dela locuința părinților. Al șei sunt inșpă mântăi, că ori vre-un accident l'a putut ajunge, ori misantropia de care suferea, l'a mănăi la vre-o nefericire.

O dramă senșională. Agenția „Paris-Nouvelles“ primește știrea unei drame, care a cauzat o penibilă emoțiune in societatea berlină.

O doamnă foarte cunoscută și fata sa in virstă de 19 ani au fost invitate la un bal foarte elegant la hotelul Kaiserhof.

In cursul seratei, mama vëzu pe fata sa la brașul unui cavalier pe care nul cunoștea. La orela 3 dimineața ținera fată dispăruse din bal.

Mama plecă acasă cu nădejde de a o gasi, dar ținera fată veni a doua zi la ameazi, și n'a voit să dee nict o esplicație. Atunel mama li spune că ar fi fost mai bine dacă s'ar fi înecat in riul Sprea.

In urma acestor cuvinte ținera fată a plecat de acasă, și după 36 oare, sa găsit ca avrul ei in riul Sprea.

Câteva oare mai târziu mama își sbura creerii cu un foc de revolver.

Regimentul de inf. Nr. 63 a căpătat de proprietar pe noul ministru de războiu Locotenent-marșal Heinrich cav. de Pitreich. Numirea oficială a regimentului e acum: „K. u. k. Infanterie Regiment Nr. 63 Ritter von Pitreich.“

Un miliard pentru bibliotecii poporale. O revistă engleză sumând donații făcute de generosul milionar american Carnegie in scopul înființării de bibliotecii poporale, arată că in acest scop Carnegie a dat deja preste un miliard de coroane. Anume: in Angia și Wales a înființat cincizeci bibliotecii, costându-î 376.100 f. sterlingi; in Irlanda zece bibliotecii, cu suma de 100.000 fonți sterlingi; in S'cia 68 bibliotecii, cu suma de 1.479.250 f. sterlingi; in Canada 31, cu 954.000 doliari, in insula Cuba 2, cu 252.000 dolari, ear in Statele-Unite 410 bibliotecii, cari l-au costat 212.882.173 dolari. Toate acestea, computate in valuta noastră, dau o sumă cu mult peste un miliard de cor.

Telegrafia fără sirmă, invenția genialului italian Marconi incepe a fi pusă in practică. Astfel se telegrafează din Londra, că marele ziar „Times“ a încheiat contract cu societatea Marconi ca d'acolo societatea să-î transmită telegrame de peste ocean cu aparatul Marconi. Numărul de erl al lui „Times“ a și publicat o telegramă de 150 șire, transmisă cu aparatul Marconi din America.

Tripla alianță. Se telegrafează din Berlin: Intr'o polemică cu ziarele franceze, oficiosul, „Süddeutsche Reichsrespondenz“ arată că in tratatul Triplei alianțe se află o clausă privitoare la atitninea aliaților din punctul de vedere al politicei comerciale internaționale.

Toți știu, că săménțele de napf de natref, ale lui Mauthner săménțele impreunate dau roadele mai bogate, că săménțele de verdețuri ale lui Mauthner produc zarzavaturile mai bune și că din săménțele de flori ale lui Mauthner cresc florile cele mai frumoase. — Cu un cuvânt: Săménțele lui Mauthner sunt cele mai bune, deșit cel mai mare și prețurile uimitor de ieșine.

Un fenomen pe mare. Se telegrafează din Paris că căpitanul vapo-riului italian *Mina* care sosit erl aici a povestit că venind de pe țermul spaniol spre *Cette* a observat un curios fenomen. Vaporul său era circa la 30 mile de *Cette*, când deodată o eksplozie teribilă s'a auzit din mare și o limbă de foc părea a fi ieșit din apă. Nu se știe fo-t-a doar eksplozia vre-unui vapor scufundat ori izbucnirea vre-unui vulcan.

Poarta și albanezii. „Le Temps“ scrie: Două opinii ne vin in același timp a-mora Albanezii: una optimistă, dela Constantinopol; cealaltă pesimistă, din isvor englez și austriac. Ele dovedesc nesiguranta informășunilor ce se pot avea dintr'o țară din care unele regiuni sunt inaccesibile ori-cărui European și unele ori chiar funcționarilor Sultanului.

După știrile din isvor ture, prezența in Albania a lui Riza-bag, tatăl ambasadorului Turciet la Paris, a avut oare-cari consecințe, căci afară de tref, toate triburile se vor supune reformelor.

Pe de altă parte, se confirmă din Constantinopol, din isvor englez, că misiunea specială însărcinată cu pacificarea celor tref districte, n'a ajuns la nict un rezultat.

Cea mai mare minune a secolului present s'a ajuns numai prin crucea duplă electro magnetică R. B. sub numărul 86957 și inventatorul acestei crucei dl Albert Müller (Budapesta, Vadăz u. 42/K) a primit deja mit scrisori de mulțumită, pentru-că bolnavii au folosit intru toate mijloacele și numai apoi au făcut încercare cu crucea electro-magnetică și aceasta a folosit sigur, după-cum documentează și următoare scrisoare de recunoștință: *Prea Stimata dl Müller! Șotia mea deja de 9 ani a suferit de durere de cap, de durere in extremități, are ameteți și leșinuri, la cari se mai adaugă și insomnie și avea junghiuți in corpu întreg, de când însă am comandat invenția d-tale: crucea duplă electro magnetică R. B. și nr. 86967 și nevasta mea poartă această cruce: durerile i au trecut de tot. Primește dar mulțumita sinceră atât a mea cât și a șotiei mele. Cu stimă: Francis Hiatechka, măestru pictor, Budapesta. Gizilla ut nr. 42.*

TEATRU.

Repertoriu săptămânal.

Marti: *Casanova*, operetă, cu concursul artistei Kü y K a u.
Miercuri: *Kikapos férjek*, comedie.
Joi: *Lohengrin*, operă.
Vineri: *Bob h rezeg*, operetă.
Sâmbată: *Bál királyné*, comedie;
Hoffmann meséi, operă; Concert.

PARTEA ECONOMICA.

Prețul spirului din Arad. 30 Martie.
Spir rafinat, vëndare mare . 118.—
„ „ mică . 120.—
„ brut vëndare mare . 116.—
„ „ mică . 119.—
100 kilograme borhot uscat . 12.80.—13.—
Bursa de grâne din Budapesta
50 chlgr. grân pe Aprilie c. 7.88—7.99
„ s'cără pe „ 6.54—6.56
„ porumb pe Mai „ 6.15—6.16
„ ovēs pe Aprilie „ 5.91—5.92

Bursa comerului cu porci din Kőbánya:
Raport dela 28 Martie.
Porci grași (ungari), per. peste 400 Kgr. 128—130 fl.
„ „ „ până la 300 „ „ „
„ „ „ tineri până la 320 „ 139—140 „
„ „ „ tineri „ 250 „ 138—139 „
„ (serbi) per. peste 260 „ 138—140 „
„ „ „ „ „ „ „ „ „ până la „ 240 135—137 „

ULTIME ȘIRI.

Conspirație împotriva țarului. *Milano, 30 Martie.* „Il Secolo“ află că Götz și Engelo, supuși ruși arestați la Neapoli, au pus la cale pe teritor italian o conspirație împotriva țarului, care — se știe — in curënd era să vină să vadă Italia, descoperinduse conspirația, călătoria se amână. Guvernul rus a cerut estradarea lor pe cuvânt că ei sunt părtași in atentatul săvșrit contra fostului ministru de interne Sipj-gin.

Tulburări sângeroase. *Zagreb, 21 Martie.* Aseară studențimea a repetat tulburările. A trebuit să intervină poliția, care a dat navală cu baioneta asupra mulțimei. Sunt numeroși răniți. Planul a fost să se nimiceasca fabrica de gaz, ca astfel in întunericul mare să poată devasta mai in tignă.

Red. respons. Ioan Rusu Șiriana.
Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Cu ocaziunea tîrgului de primăvară Prețuri extra ordinare.

MARELE MAGAZIN A LUI

PORTER VILMOS, Arad

PIAȚA LIBERTĂȚII.

Cămăși pentru bărbați.

Albă netedă	1.—
„ „ calitate mai bună	1.20
„ „ din șifon D	1.50
„ „ te tot fină, șifon R	2.—
Albă cu crețele	1.20
„ „ calitate mai bună	1.50
„ „ din șifon R	2.—
„ Piquet cu pept moale	1.50
„ „ de tot fină	2.—
Cămeși pentru băeți din șifonul cel mai bun	1.—

Colorate.

Cămașe albă cu pept colorat	1.50
De tot fină	2.—
Toată de levantin francez colorat	1.50
De tot fină	2.—

Notă: Primiim garanță pentru calitatea cămeșilor și pentru ținerea neescepționabilă a culoarei.

Ismene.

Specialitatea lui Schroll	—65
Croitură franceză	—90

Ciorapi bărbătești.

Negriți și alte culori (implețiți)	—25
De tot fină (implețiți)	—30
Implețiți, cei mai fini, efeptuiți foarte elegant, cu vergi de mătăasă sau brodarie	—50
Florbal curat	—60

Pălării.

Palării bărbătești de primăvară și vară în toate culorile foarte ușoare	1.20
În forma Bur	1.50
Palărie moale formă ungurească	1.75
Palării fine din păr de iepure după toate formele moderne	1.50
Palărie albă de vară	1.50
Palării țepene în toate formele, formă elegantă	1.90
Par fin engles de iepure	2.75—5.—
Palării pentru băieți	—75—1.50

Asortiment foarte mare în că iuli de băeți și bărbați.

Cravate.

Regatta lungă și mașă curat de mătăasă	—25
Forma Bolero lată	—50

Regatta lungă cu colori naționale, curat mătăasă	—30
--	-----

Asortiment foarte mare în Cravate moderne.

32 forme de gulere bărbătești ținem în d. posit. — 12 gulere 2 fl.

Cel mai mare deposit în pălării de paie, forme adevărate englese.

Mănuși bărbătești.

Glace originale de Praga	1.—
De ață	—25
Mătase, flor și imitație șvedeză	—50

GHETE.

Femeești cu zug	2.50
Ghete femeești tăiate	1.40
Tot acestea din pele de antilop norvegian	1.75
Din lac femeiesc cu indoituri duble încrucisate	2.10
Ghete galbene tăiate	1.50
Ghete femeești brunel	1.50
Ghete jumătăți femeiesți cu 3 nasturi din piele de antilopi	2.50
Ghete înalte femeești din chevreaux francez	4.50
Tot de acestea cu nasturi	4.50
Ghete femeești din pele de antilopi	3.50
Ghete jumătăți femeești sure	2.75
Ghete înalte galbene femeești de la	2.80—6.—

Ghete bărbătești.

Bărbătești cu zug	2.50
Din piele fină de vițel	3.—
Din piele de vițel de tot fină	4.50
Din chevreaux adevărat francez	6.—
Din chevreaux adevărat francez cu șiret	6.50
Bersteiger pele fină	3.50
Din pele fină de vițel cu călcăi înalt	3.50
Bot kalf adevărat	5.50
Ghete galbene bărbăt. dela	3.50—6.50
Bărbătești de lac cu zug	4.—
„ „ Bersteiger	4.50

Ghete pentru copii.

Ghete pentru copii de tot micș în toate culorile	—50
În toate culorile, pentru copii până la 5 ani	1—1.20

Pentru copii până la 8 ani	1.50
Pentru copii până la 12 ani din pele bună patent negre și colorate	1.95
Tot aceste mai fine	2.50

Ciorapi pentru dame.

Ciorapi negri implet. —25 —30 —35	
Ciorapi Nr. 8. implețiți din bumbac hausse hild	—40 —50
Suri și de culoarea pelei implețiți	—50
Ciorapi ajour-creol	—50
Ciorapi colorați pentru dame, cu modele foarte elegante, cu dungi în lung și în cruce	—40 —50
Cei mai fini de flor	—75
Negriți cu broderie colorată	—50

Ciorapi patentati pentru copii.

Calitatea cea mai bună.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
18	20	22	25	28	30	32	35	38	40

Depositul de fabrică a marfelor în pletite și țesute în Gyula și Debretin

Batiste.

Batiste de Persia cu basă colorată sau albă, modele foarte frumoase, cari își păstrează culoarea negreșit, duzina	1.80
Batiste de tot fine, albe și colorate, duzina	2.50
Batiste de pânză foarte bune și colorate, duzina dela 90 cr. la fl. 6.—	

Cămăși pentru dame.

Din pânză bună de bumbac, cu dantele	—60
Din pânză bună cu broderie	—75
Cu decorație de tot fină	1.—
Calitate mai bună	1.20
Cu broderie de tot fină din pânză D	2.—

Colorate.

Din levantin francez	—90
Din batist francez	1.50

Pentru durabilitatea culorii și calitate bună, luam responsabilitate.

Mantele de dormit p. dame.

Cu decor simplu	—80
Mai decorate cu broderie simplă	1—1.20

Mantea albă cu broderie colorată și tot aceasta cu broderie albă, calitate de tot fină

1.40

Cea mai fină calitate, cu broderie de batist admirabil elegantă tăiată

2—2.50

Pantaloni pentru dame.

asemenea calități și forme —80—2.—

Jupoane.

Din glott negru, cu broderie colorate	1.50
Calitate de tot fină	2—1.50

Cea mai fină calitate în diferite culori din glott, din postav de vară, jumătate mătăasă în formă de tot elegantă dela

3

Din pânză albă, cu broderie

1.5—4.50

Bluse.

Din z. fir escelent	—85
Mai fine	1.20—1.40

Z. fir francez veritabil, în culori elegante moderne

1.75

Din kpper francez, modele mai noue

2.50

Bluse negre de glott

1.50—3.50

Bluse de batist și mătăasă în mare asortiment.

Brâne.

Brâne de margele, în negru și alte culori	—30
Fine din panglică, double și moire, înainte și la spate cu agrafe decorate	—50—75
Brâne Lili cu fundă și agrafa elegantă în mai multe culori	80—1.20
Brâne moderne high-life de tot fine	2—2.50

Corsete.

Corsete înalte și scurte, calitate bună	—65—90
Cu balene veritabile	—1.60
De tot fine, foarte garnisite	2—2.50

Afară de aceste, mare asortiment de corsete Sada-Jacs, Ideal, Traviata, Radical și Elena.

Mănuși pentru dame.

Glace de Praga veritabil	—90
Mănuși de ață	—20—40
De flor de mătăasă și imitație svediană	—40—50

La cumpărare de 10 coroane fiecare cumpărător capătă gratuit un portret de mărime naturală, numai pentru cadru se plătește 3 coroane.